

Saco
Lilla Nygatan 14
103 15 STOCKHOLM

Remissvar på delbetänkandet Världsklass – åtgärdsplan för den kliniska forskningen, SOU 2008:7

Sveriges Tandläkarförbund ställer sig i huvudsak positiva till förslagen i delbetänkandet *Åtgärdsplan för den kliniska forskningen*. Förbundet ser det som mycket positivt att utredarens åtgärder fokuserar på att höja kvaliteten på svensk klinisk forskning.

Tandläkarförbundet vill särskilt kommentera följande i utredningen:

Karriär och rekrytering

Precis som inom övrig hälso- och sjukvård är stora pensionsavgångar att vänta även inom det odontologiska fältet. Området står inför ett besvärligt generationsskifte. Enligt Vetenskapsrådet finns inte någon grupp av tydliga ersättare till den grupp som kommer att pensioneras om fem-tio år. Rådet ser uppbyggnaden av en kritisk massa av forskare som en av de viktigaste uppgifterna inom odontologin i framtiden, en uppfattning som delas av Tandläkarförbundet.¹

För att täcka upp bortfallet av den generation som går i pension måste unga människor som väljer att satsa på forskningen framför en klinisk karriär vara säkra på att forskarbanan innebär goda men också tydliga karriärmöjligheter. Precis som utredaren skriver saknar i dag forskarutbildning tydligt meritvärde och ekonomiskt utbyte för den enskilde jämfört med en klinisk karriär. Villkoren måste ändras, annars kommer vi inte att kunna täcka upp för generationsskiftet och inte locka till oss de personer som är de *bäst* lämpade för en forskarkarriär.

Utredaren föreslår satsningar på forskarskolor och 160 nya tjänster med tid för forskning. Tandläkarförbundet anser att detta är två mycket bra förslag. Förbundet vill särskilt betona behovet av nya tjänster med forskningsinnehåll. Det är viktigt att de nya tjänsterna är på olika nivåer, från postdoktorstjänster till mer seniora roller eftersom detta möjliggör en karriär som forskare.

Dessutom menar förbundet att basresurserna till klinisk forskning måste öka. Åtstramningen inom vårdsektorn kombinerad med en kraftsamling mot spetsverksamhet har gjort att det i dag råder brist på basresurser vilket snabbt måste åtgärdas.

Implementering av forskningsresultat

För att utveckla vårdens kvalitet är det nödvändigt att stärka implementeringen av forskningens resultat i vården. I dag saknas en kraftfull finansiering av implementering och nyttiggörande av forskningsresultat. Finansieringen av implementeringsfasen måste stärkas så att vi kan få ut forskningens resultat i vården. Förbundet stödjer utredarens förslag om att inrätta en nationell organisation som tar ansvar för finansiering och samverkan kring implementeringsarbetet.

Ämnesråd för hälsoforskning

Tandläkarförbundet stödjer förslaget om ett ämnesråd för hälsoforskning där grundforskning kan knytas ihop med tillämpad forskning. På så sätt skulle forskningens resultat komma vården till del snabbare.

---

¹ Allvarligt läge –en rapport om svensk odontologisk forskning, Vetenskapsrådet 2007

Sveriges Tandläkarförbund

Ledarskap

Tandläkarförbundet delar utredarens uppfattning att den som leder arbetet på kliniken har en viktig roll för att möta den kliniska forskningens behov. I dag är det tyvärr så att den kliniska forskningen på många kliniker får stå tillbaka för verksamhetens krav på vårdproduktion. Förbundet delar därför utredningens förslag om att ledarskapet på tandvårdsklinikerna måste tydliggöras och att ansvaret för klinisk forskning måste betonas. Förbundet vill passa på att påpeka att tandvården saknar begreppet verksamhetschef som används inom övrig hälso- och sjukvård. Eftersom många bestämmelser förutsätter förekomsten av verksamhetschefer även inom tandvården skapar avsaknaden av begreppet problem. Tandläkarförbundet menar att det är den patientansvarige tandläkaren som skall leda och svara för arbetsfördelningen i tandvårdsggruppen och att det är således på denne det formella ansvaret för att möta den kliniska forskningens behov bör läggas. Tandläkarförbundet anser att fler av de tandläkare som ansvarar för att leda och fördela arbetet på klinikerna bör ha forskarbakgrund.

Odontologins särart

Det odontologiska kliniska forskningsfältet delar många av de problem som övrig hälso- och sjukvård har men har också problem som är unika. Vetenskapsrådet pekar i en rapport från 2007 på att tillståndet för den odontologiska forskningen generellt sett är bister. Rapporten visar att produktionen av vetenskapliga artiklar gått ner, att det råder stagnation i originalitet, att fältet lider av en pressad ekonomisk situation och att det är svårt att rekrytera och behålla yngre forskare.²

Utredaren Olle Stendahl anser att det behövs en översyn inklusive förslag till åtgärdsplan för att odontologisk klinisk forskning ska kunna återta den höga vetenskapliga internationella standarden som Sverige innehade inom området fram till slutet av 1990-talet. Tandläkarförbundet delar utredarens slutsats om att odontologin bör utredas i särskild ordning och vill trycka på vikten av att ta fram en åtgärdsplan.

Finansiering

Att lösa finansieringsfrågan är centralt för odontologisk klinisk forskning. Vetenskapsrådet pekade 2007 på möjligheten att inrätta en nationell fond för kliniska patientnära odontologisk forskning där medel söks och fördelas i enlighet med rådets principer. Syftet med fonden är att föra det ekonomiskt möjligt att bedriva studier på större patientmaterial. Tandläkarförbundet anser att detta är en intressant tanke som bör utredas vidare inom ramen för den översyn av odontologin som utredaren föreslår.

Sveriges Tandläkarförbund

Roland Svensson
Ordförande

---

² Allvarligt läge –en rapport om svensk odontologisk forskning, Vetenskapsrådet 2007